
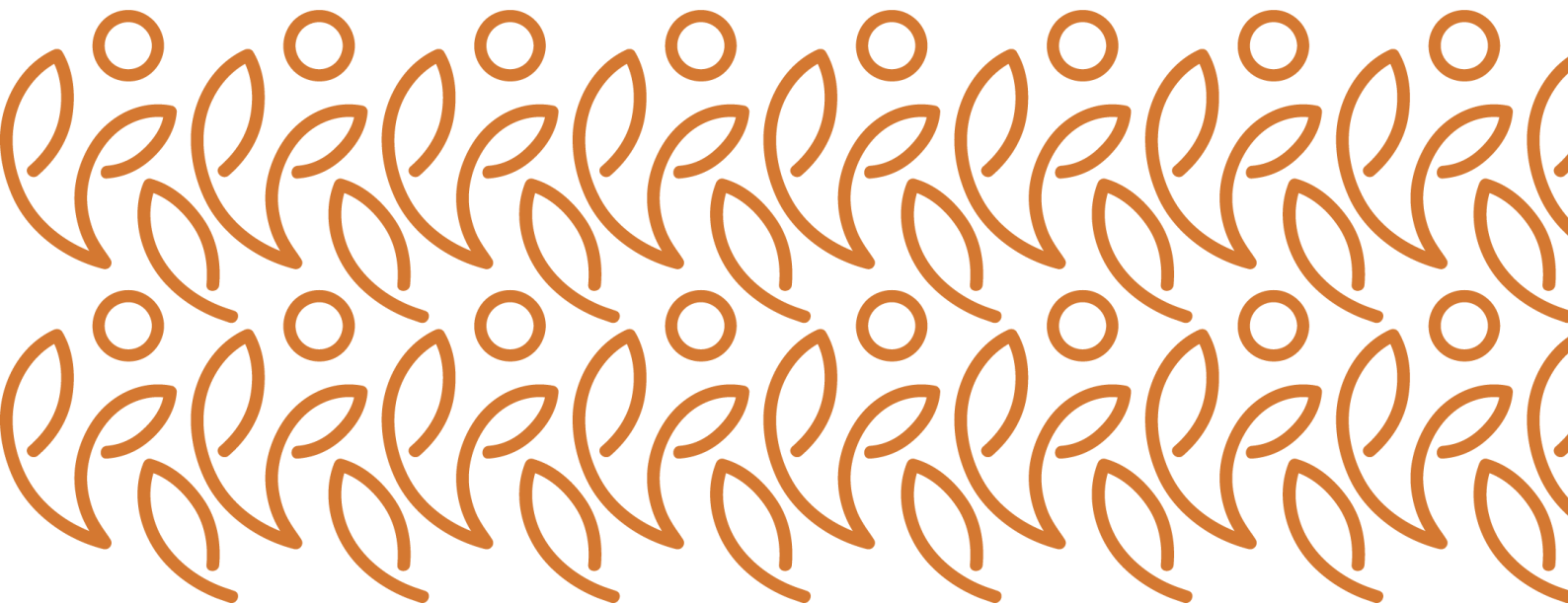

Kuntoutustyöryhmien toiminta Etelä- Pohjanmaan hyvinvointialueella

Toimintakäsikirja kuntoutustyöryhmien jäsenille

Hyväksytty 12.12.2023,
[ohjenumero]

Sisällys

1	Kuntoutuksen toimintamalli ja prosessi Etelä-Pohjanmaalla	6
2	Asiakkaiden ohjautuminen kuntoutustyöryhmiin	8
2.1	Ohjautuminen kuntoutustyöryhmiin	8
2.2	Toimenpiteet asiakkaan ohjautumiseksi kuntoutustyöryhmän käsittelyyn	9
3	Kuntoutustyöryhmien kokoontuminen	11
4	Asiakkaan asian valmistelu kuntoutustyöryhmään.....	11
5	Kuntoutustyöryhmissä käsiteltävät ja päätettävät asiat	12
6	Päätösten tekeminen ja kirjaaminen.....	13
6.1	Päätösten kirjaaminen kuntoutustyöryhmissä.....	14
7	Ostopalvelumuodon ja palveluntuottajan valitseminen.....	15
7.1	Palvelusetelit.....	15
7.2	Maksusitoumukset	15
7.3	Palveluntuottajan valitseminen maksusitoumuksella toteutuvaan kuntoutukseen	16
8	Palvelusetelin ja maksusitoumuksen tekeminen	16
9	Kuntoutuspäätökseen tyytymätön asiakas.....	17
10	Kelan kuntoutusta hakenut tai päätöksen saanut asiakas	18
11	Kielteisen päätöksen saaneen asiakkaan asian uudelleenkäsittely	18
12	Akuutit tarpeet	19
13	Konsultointi.....	19
14	Kuntoutuspalveluiden palvelualuejohtajan tai -ylihoitajan tuki päätöksentekoon	20
15	Tilastointi.....	21
16	Kelan kuntoutusvastuulta hyvinvointialueen vastuulle siirtyvät asiakkaat	21
17	Kuntoutustarpeen arvioiminen ja kuntoutuksen vaikutuksen seuranta	22
	Liite 1. Kuntoutuspalautteen ohje	23
	Liite 2. LifeCare-järjestelmästä löytyvät fraasit.....	24
	Liite 3. Lääkinnällisen kuntoutuksen palveluntuottajat.....	26
	Liite 4. Palvelusetelin ja maksusitoumuksen myöntäminen asiakkaalla PSOP:ssa	27

Kuvat

Kuva 1. Kuntoutuksen toimintamalli Etelä-Pohjanmaalla.....	7
Kuva 2. Esimerkki tilastoinnista.....	21

Kuntoutustyöryhmien toiminta

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueella toimii yhteensä kuusi kuntoutustyöryhmää, joista kolmessa käsitellään lasten ja nuorten (alle 18v) kuntoutuspäätöksiä ja kolmessa aikuisten kuntoutuspäätöksiä. Työryhmät kokoontuvat kolmella alueella; eteläisellä (Suupohjan alue ja JIK:n alue), keskisellä (Seinäjäki ja Isokyrö) ja pohjoisella alueella (Järvi-Pohjanmaa, Kaksineuvoinen ja Lapua). Aikuisten kuntoutustyöryhmiin kuuluvat pääosin lääkäri ja vastuufysioterapeutti. Muita ammattilaisia konsultoidaan tarpeen mukaan (ks. 13 Konsultoiminen kuntoutustyöryhmissä). Lasten ja nuorten kuntoutustyöryhmissä kokoontuu moniammatillisempi joukko ammattilaisia.

Kuusiokuntien alueella sosiaali- ja terveystalveluiden tuottamisesta vastaa Pihlajalinna. Kuusiokunnissa toimii myös kaksi kuntoutustyöryhmää, joista toisessa käsitellään lasten ja nuorten kuntoutuspäätöksiä ja toisessa aikuisten kuntoutuspäätöksiä. [REDACTED]

[REDACTED]

Lasten ja nuorten kuntoutustyöryhmien jäsenet:

- Eteläinen alue:

[REDACTED] lääkäri

[REDACTED] fysioterapeutti

[REDACTED] toimintaterapeutti

[REDACTED] puheterapeutti [REDACTED]

[REDACTED] psykologi [REDACTED]

[REDACTED] lastenneuvolan terveydenhoitaja

[REDACTED] opiskeluhuollon terveydenhoitaja [REDACTED]

- Keskinen alue:

[REDACTED] lääkäri

[REDACTED] fysioterapeutti

██████████ toimintaterapeutti
██████████ puheterapeutti ██████████
██████████ psykologi ██████████
██████████ lastenneuvolan terveydenhoitaja
██████████ opiskeluhuollon terveydenhoitaja

- Pohjoinen alue:

██████████ lääkäri
██████████ fysioterapeutti
██████████ toimintaterapeutti
██████████ puheterapeutti ██████████
██████████ psykologi ██████████
██████████ lastenneuvolan terveydenhoitaja
██████████ opiskeluhuollon terveydenhoitaja

Aikuisten kuntoutustyöryhmien vastuufysioterapeutit ja -lääkärit:

- Eteläinen alue:

██████████ lääkäri
██████████ vastuufysioterapeutti

- Keskinen alue:

██████████ lääkäri
██████████ vastuufysioterapeutti
██████████ vastuufysioterapeutti/tukituotteet

- Pohjoinen alue:

██████████ lääkäri
██████████ vastuufysioterapeutti

- Kuusiokunnat:

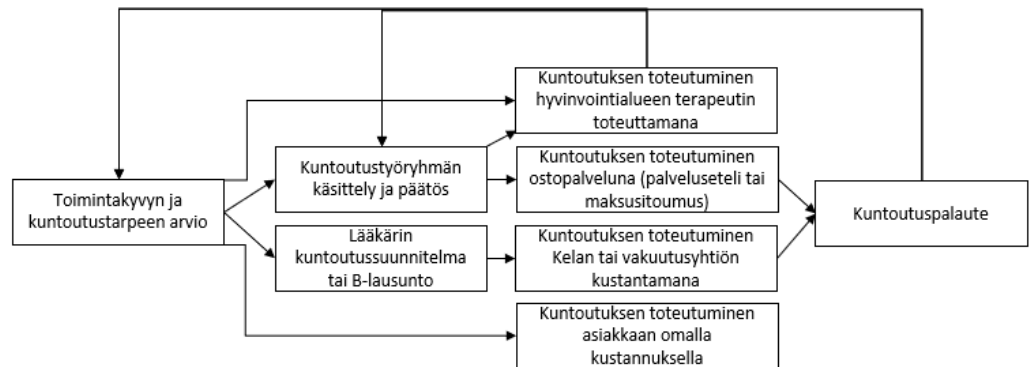
██████████ lääkäri
██████████ vastuufysioterapeutti

1 Kuntoutuksen toimintamalli ja prosessi Etelä-Pohjanmaalla

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue järjestää asukkaidensa lääkinnällisen kuntoutuksen palvelut terveydenhuoltolain määrittelemän kuntoutusvastuun perusteella. Alueen asukkailla tulee olla yhdenvertainen mahdollisuus palveluihin. Lääkinnällisen kuntoutuksen avulla voidaan edistää ja ylläpitää henkilön fyysistä, psyykkistä, kognitiivista ja sosiaalista toimintakykyä sekä edistää elämänhallintaa ja päivittäisistä toiminnoista suoriutumista. Lääkinnälliseen kuntoutukseen kuuluvat kuntoutusneuvonta ja -ohjaus, toiminta- ja työkyvyn sekä kuntoutustarpeen arviointi, kuntoutustutkimus, toimintakyvyn parantamiseen ja ylläpitämiseen tähtäävät terapiat ja muut tarvittavat toimenpiteet, apuvälinepalvelut, sopeutumisvalmennus sekä kuntoutusjaksot laitos- tai avohoidossa. Lääkinnällisen kuntoutuksen terapioida ovat fysioterapia, lymfaterapia, toimintaterapia, puheterapia, neuropsykologinen kuntoutus, musiikkiterapia sekä allasterapia ja ratsastusterapia.

Kuntoutuksen tarve ja myöntäminen perustuvat aina yksilölliseen arvioon ja kuntoutuksen tulee aina olla tavoitteellista, aktiivista ja toimintakykyyn vaikuttavaa. Kuntoutuksen tavoitteet määritellään yksilöllisesti yhdessä asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa asiakkaan tarpeisiin perustuen. Tavoitteiden tulee liittyä arjessa selviytymisen helpottumiseen ja tavoitteet määrittelevät kuntoutuksen toteuttamistavan. Terapian määrää ja ajoitusta on syytä arvioida myös suhteessa asiakkaan saamiin muihin terapioihin ja palveluihin. Asiakkaan ja hänen perheensä voimavaroja ja jaksamista on tarkasteltava yksilö- ja perhekohtaisesti. Kuntoutuksen tulosten arviointi ja tuloksellisuuden seuranta tapahtuvat

kuntoutuspalautteiden, ammattilaisten arvioiden ja kuntoutustyöryhmän tekemän arvion perusteella.

Kuva 1. Kuntoutuksen toimintamalli Etelä-Pohjanmaalla.

Toimintakyvyn tuen prosessi alkaa ammattilaisen tekemästä toimintakyvyn arvioinnista ja kuntoutustarpeen selvityksestä (Kuva 1). Asukas voi hakeutua tietyissä tapauksissa ammattilaisen vastaanotolle itse tai hänet voi ohjata toinen ammattilainen tai työryhmä. Kuntoutus toteutuu tietyissä tilanteissa osana asiakkaan prosessia tai palveluketjua esimerkiksi leikkauksen jälkeen. Kuntoutus voi toimintakyvyn arvion tai operaation jälkeen toteutua hyvinvointialueen ammattilaisen toteuttamana tai hyvinvointialueen järjestämänä palvelusetelillä tai maksusitoumuksella tai Kelan tai vakuutusyhtiön järjestämänä. Kuntoutus voi toteutua myös asukkaan kustantamana, mikäli hyvinvointialueen, Kelan vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen tai vakuutusyhtiön kuntoutuksen myöntämisen perusteet eivät täyty, mutta asukas kokee tarvitsevänsä kuntoutusta.

Palvelusetelin tai maksusitoumuksen myöntämiseen tarvitaan aina kuntoutustyöryhmän käsittely, yksittäinen ammattilainen tai lääkäri ei voi suoraan kirjoittaa palveluseteliä tai maksusitoumusta. Päätöksen palvelusetelistä tai maksusitoumuksesta tekee kuntoutustyöryhmäkäsittelyn yhteydessä viranhaltija. Kiireellisissä ja ennakoimattomissa palveluseteli-/maksusitoumustarpeissa Kuntoutuspalveluiden palvelualuejohtaja, Kuntoutuspalveluiden palvelualueylihoitaja tai heidän nimetty sijaisensa voi tehdä palveluseteli- tai maksusitoumuspäätöksen.

Kuntoutuspäätöksiä tehdään vain henkilöille, joiden kuntoutusvastuu on Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueella.

- Mikäli henkilö on oikeutettu Kelan järjestämään vaatimaan lääkinnälliseen kuntoutukseen, haetaan kuntoutukset Kelalta kaikkien niiden terapiamuotojen osalta, joita henkilön arvioidaan tarvitsevan ja joita Kela järjestää. (Ks. myös luku 10 Kelan kuntoutusta hakenut ja päätöksen saanut asiakas)
- Mikäli kuntoutuksen järjestämisestä vastaava taho on vielä epäselvä, voidaan kuntoutustyöryhmässä tehdä päätös kuntoutuksen myöntämisestä sille ajalle, kun odotetaan tietoa kuntoutuksen järjestämisestä vastaavasta tahosta.

Mikäli henkilöllä ilmenee yksilöllinen tarve muulle kuntoutukselle tai terapialle kuin lääkinnällisen kuntoutuksen terapiamuodoille (ks. taulukko 1) tekee näistä päätöksen kuntoutuksen palvelualueen palvelualuejohtaja, palvelualueyhtiöjohtaja tai heidän nimetty sijaisensa.

- Kuntoutustyöryhmissä voidaan myöntää terapioiden vain hyväksytyille palveluseteli- ja maksusitoumuspalveluntuottajille (liite 3 ja [Parasta palvelua -verkkosivu](#))

Tapauksissa, joissa E-P:n hyvinvointialueen kuntoutusvastuulla olevalle kuntoutujalle on tarve järjestää kuntoutusta oman hyvinvointialueen ulkopuolella ja/tai palveluntuottajilla, jotka eivät ole hyväksytyt palveluseteli- tai maksusitoumuspalveluntuottajiksi (liite 3), tekee päätöksen kuntoutuksen palvelualueen palvelualuejohtaja tai palvelualueyhtiöjohtaja tai heidän nimetty sijaisensa.

2 Asiakkaiden ohjautuminen kuntoutustyöryhmiin

2.1 Ohjautuminen kuntoutustyöryhmiin

Kuntoutustyöryhmiin asiakkaat ohjautuvat pääosin ammattilaisten tekemän arvion perusteella tai toteutuneen kuntoutusjakson ja kuntoutusta toteuttavan terapeutin tekemän kuntoutustarpeen jatkoarvion (kuntoutuspalaute) jälkeen tai erityistason moniammatillisessa työryhmässä tehdyn arvion jälkeen. Asiakkaan asian käsittelyyn kuntoutustyöryhmässä ei tarvita erillistä kirjallista tai suullista lupaa asiakkaalta. Asiakkaalle on kuitenkin tärkeää kertoa, miten prosessi etenee arvion jälkeen ja miten kuntoutuspäätös tehdään.

Kuntoutustyöryhmiin ohjaututaan usein seuraavasti:

- Hyvinvointialueen ammattilainen tekee asiakkaalle arvion ja tuo hänen asiansa työryhmän päätettäväksi
- Asiakkaat, joille on jo aikaisemmin myönnetty terapioita tai kuntoutuksia, tulevat uudelleen käsittelyyn terapia/kuntoutusjakson päätyttyä palveluntuottajan toimitettua kuntoutuspalautteet
- Lastenneurologian, lastenpsykiatrian tai erityisen tuen asiantuntija- ja terapiapalveluissa moniammatillisen työryhmän arvioissa käynyt asiakas on saanut suosituksen kuntoutuksesta tai kuntoutuksista ja asia käsitellään kuntoutustyöryhmässä
- Aikuiset akuuttivaiheen neurologiset asiakkaat ohjautuvat kotiutusvaiheessa vaativan kuntoutuksen osaston kuntoutusohjaajan kautta
- Aikaisemmin Kelan vaativaa lääkinnällistä kuntoutusta saaneet, joiden kuntoutusvastuu siirtyy hyvinvointialueelle (esim. 65 vuotta täyttäneet)

Tämän asiakirjan liitteenä on ohje kuntoutuspalautteen kirjoittamiseen yksityisille palveluntuottajille (Liite 1).

2.2 Toimenpiteet asiakkaan ohjautumiseksi kuntoutustyöryhmän käsittelyyn

Asiakkaat, jotka tulevat kuntoutustyöryhmän käsittelyyn, merkitään kuntoutustyöryhmälle LifeCare-järjestelmässä olevalle jonokirjalle (2lkunp), joka löytyy LifeCaresta vko 14 (huhtikuun alku). Jonokirjalle asiakkaan voivat lisätä kuntoutustarpeen arviointia toteuttavat ammattilaiset tai sihteeri (esim. vaativan kuntoutuksen osaston kuntoutusohjaaja, hyvinvointialueen terapeutit tai sihteerit). Mikäli työntekijällä tulee tarve lisätä asiakas jonokirjalle, mutta hänellä ei ole siihen oikeutta (esim. sairaalan lääkäri), voi hän ilmoittaa asiakkaan kuntoutuksen palvelualueen sihteerille [REDACTED] LifeCare-viestillä (jatkossa LC-viesti), joka lisää asiakkaan 2lkunp-jonokirjalle.

Sihteeri merkitsee 2lkunp-jonokirjalle myös asiakkaat, joiden kuntoutuspalaute tulee hyvinvointialueelle PSOP-järjestelmän turvasähköpostin kautta (psop.kuntoutus@hyvaep.fi). Sihteeri tallentaa kuntoutuspalautteen LifeCare-järjestelmän MEDIA-näkymälle ja laittaa

linkin kuntoutuspalautteeseen KUN-näkymälle ja rinnakkaisnäkömön kyseisen terapian näkömälle.

Jokaisen alueen terapeutti, joka vastaa kyseisestä terapiasta tai aikuisten kuntoutustyöryhmissä vastuufysioterapeutti siirtää 2lkunp-jonokirjalta asiakkaat oman alueensa kuntoutustyöryhmän ajanvarauskirjalle asian käsittelypäivälle ja poistaa asiakkaan sen jälkeen jonokirjalta.

Kuntoutustyöryhmän terapeutti luo ajanvarauskirjapohjan kuntoutustyöryhmän kokoontumispäivälle. Asiakkaan siirtämisestä ei tarvitse tehdä erillistä kirjausta asiakkaan tietoihin. Mikäli asiakkaan käsittely siirtyykin seuraavaan kertaan, voidaan hänet siirtää seuraavaan kuntoutustyöryhmän ajankohtaan ajanvarauskirjalla.

Neuropsykologista kuntoutusta koskevien arviointipalautteiden osalta olisi hyvä merkitä jonokirjan ajanvaraustietoihin asiakkaan kotipaikkakunta ja tieto, mistä löytyy lisätietoa suosituksesta, koska arviointipalaute menee käsittelyyn psykologin kautta sote-keskuksen psykologille.

Mikäli palveluntuottajan kirjaamassa palautteessa ei suositella enää kuntoutukselle jatkoa, kirjaa kyseisen terapian ammattilainen asian tiedoksi KUN-näkymälle ja laittaa tekstin rinnakkaisnäkömönä oman alan näkömälle. Asian voi tuoda tarvittaessa tiedoksi kuntoutustyöryhmään, jos ammattilainen katsoo sen olevan tarpeellista. Ammattilainen myös tiedottaa asiasta muita ammattilaisia, joita asia voi koskea (esim. terveydenhoitaja). Samoin toimitaan, jos kuntoutuspalaute tulee Kelan maksamana kuntoutusta saavasta asiakkaasta.

Lasten ja nuorten kuntoutustyöryhmien ajanvarauskirjat LifeCare-järjestelmässä:

- Eteläinen alue: EIIaak
- Keskinen alue: KIIaak
- Pohjoinen alue: PIIaak

Aikuisten kuntoutustyöryhmien ajanvarauskirjat LifeCare-järjestelmässä:

- Eteläinen alue: EIIaak
- Keskinen alue: KIIaak
- Pohjoinen alue: PIIaak

3 Kuntoutustyöryhmien kokoontuminen

Kuntoutustyöryhmät kokoontuvat 1–2 viikon välein. Näin pystytään vastaamaan riittävän nopeasti ja oikea-aikaisesti kuntoutustarpeisiin, mikäli on kyse esimerkiksi nopean kuntoutumisen vaiheesta neurologisen tapahtuman jälkeen.

Lasten ja nuorten kuntoutustyöryhmien kokoontumisajankohdat:

- Eteläinen alue: [REDACTED]
- Keskinen alue: [REDACTED]
- Pohjoinen alue: [REDACTED]
- Kuusiokunnat: [REDACTED]

Aikuisten kuntoutustyöryhmien kokoontumisajankohdat:

- Eteläinen alue: [REDACTED]
- Keskinen alue: [REDACTED]
- Pohjoinen alue: [REDACTED]
- Kuusiokunnat: [REDACTED]

4 Asiakkaan asian valmistelu kuntoutustyöryhmään

Lasten kuntoutustyöryhmään kuuluva ammattilainen/terapeutti käy läpi 2Ikunp-jonokirjalla olevat asiakkaat ja valmistelee niiden asiakkaiden asiat kuntoutustyöryhmän käsittelyä varten, jota kyseinen ammattilainen/terapeutti edustaa. Aikuisten kuntoutustyöryhmissä vastuufysioterapeutti tekee valmistelun kaikkien asiakkaiden osalta ja epäselvissä tapauksissa hän voi pyytää kannanottoa suositukseen konsultoivilta terapeuteilta (ks. 13 Konsultointi kuntoutustyöryhmissä). Konsultaatiopyyntö merkitään LifeCare-järjestelmään ”Muu merkintä” tai ”Asiakirjamerkintä” -otsikolla KUN-näkymälle.

Asiakkaan kertomukseen ei tarvitse kirjoittaa syytä asiakkaan kertomuksessa käymiseen KUN-näkymälle tai ammattialakohtaiselle näkymälle, kun valmistellaan asiakkaan asiaa kuntoutustyöryhmää varten. Jos LC-järjestelmä kysyy hoidon syytä, valitaan ”Muu syy” ja syyksi tarkennetaan ”Kuntoutustyöryhmä”. Ammattilainen/terapeutti voi pyytää lyhyen tiivistelmän asiakkaan arvioineelta terapeutilta LC-viestin kautta avuksi päätöksen tekemiseen. Lasten ja nuorten kohdalla ajankohtaista tietoa arjen sujumisesta on tärkeä selvittää kuntoutuspäätöksen tekemistä varten. Tietoa arjen sujumisesta voidaan tarvittaessa pyytää lapsen tai

nuoren omalta lastenneuvolan tai opiskeluhuollon terveydenhoitajalta. Asiakkaan valmistelua ei tilastoida.

Lasten kohdalla, mikäli asiakkaan käsittelyä valmisteltaessa huomataan, että lapsi on saanut kuntoutuksen/terapian esimerkiksi lastenpsykiatrian kustantamana, lähetetään kuntoutuspalaute lastenpsykiatrilta eikä lapsen asiaa käsitellä kuntoutustyöryhmässä.

Mikäli valmistelua tekevä terapeutti arvioi, että asiakas kuuluisi Kelan vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen piiriin, voi terapeutti olla yhteydessä lapsen tai nuoren kohdalla terveydenhoitajaan ja tiedustella mahdollisuutta neuvolalääkärin tai koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkärin vastaanottoon tai lasten, nuorten ja aikuisten kohdalla sote-keskuksen lääkärin vastaanottoon ja sen myötä vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen tarpeen arvioimiseen ja kuntoutussuunnitelman laatimiseen. Myös kuntoutustyöryhmän käsittelystä asia voidaan ohjata hoitavan tahon jatkotoimiin Kelan vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen hakemiseksi. Kuntoutustyöryhmässä tulee tällöin kuitenkin arvioida, onko tarpeen myöntää kuntoutus alkuun hyvinvointialueen järjestämänä vai onko mahdollista odottaa Kelan ratkaisua.

5 Kuntoutustyöryhmissä käsiteltävät ja päätettävät asiat

Kuntoutustyöryhmissä käsitellään kuntoutuspäätöksiä, jotka koskevat

- omana toimintana toteutettavia laajempia lääkinnällisen kuntoutuksen kokonaisuuksia,
- kaikkia ostopalveluna toteutettavaksi harkittuja lääkinnällisen kuntoutuksen terapioiden ja kuntoutuksia (Taulukko 1),
- epäselviä perusterveydenhuollon vastuulle kuuluvia apuvälinesuosituksia (tukisukat ja -hihat & tukikengät ja -pohjalliset).

Lääkinnällisenä kuntoutuksena voidaan hyvinvointialueen kuntoutustyöryhmissä myöntää taulukossa 1 mainittuja terapiapalveluita. Lääkinnällisen kuntoutuksen terapioiden myöntämisen taustana toimivat Etelä-Pohjanmaan lääkinnällisen kuntoutuksen myöntämisen perusteet. Omana toimintana toteutuvat maksimissaan 15 kerran terapiajaksot (tai

perustellusti pidemmät terapiajaksot) tai Kelan tai vakuutusyhtiön kautta myönnettävät kuntoutukset eivät vaadi kuntoutustyöryhmän käsittelyä.

Palvelu	Oma arviointi	Ostettu arviointi	Oma toiminta	Palveluseteli	Maksusitoumus
Fysioterapia					
Toimintaterapia					
Puheterapia					
Neuropsykologinen kuntoutus					
Allasterapia					
Ratsastusterapia					
Musiikkiterapia					
SI-terapia					
Lymfaterapia					

Taulukko 1. Lääkinnällisenä kuntoutuksena järjestettävät terapiat ja kuntoutukset.

Mikäli asiakkaalle ei myönnetä haettua kuntoutusta, pyritään asiakas ohjaamaan muihin palveluihin, esimerkiksi HYTE-palveluihin.

6 Päätösten tekeminen ja kirjaaminen

Päätöksenteossa on pyrittävä harkitsemaan koko kuntoutuskokonaisuus kerralla, jotta kuntoutuksien yhteensovittaminen on mahdollista ja kokonaismäärä pysyy hallinnassa. Mikäli tarpeet tai tavoitteet ovat epäselviä, palautetaan kuntoutujan asia lähettävälle taholle tai järjestetään terapia-arvio omana toimintana tai tarvittaessa ostopalveluna. Mikäli arvio (esim. neuropsykologinen tutkimus tai toimintaterapeutin arvio) toteutetaan ostopalveluna, pyritään siihen, että kuntoutuksen toteuttaa eri palveluntuottaja kuin arvioinnin toteuttanut. Päätökset on pyrittävä tekemään vuoden ajalle, mikäli kuntoutustarve ja kuntoutuksesta hyötyminen ovat selkeitä. Mikäli kuntoutuksen hyöty on epävarma tai kuntoutuksen tarve on lyhykestoinen, tulee päätös ja palveluseteli/maksusitoumus tehdä lyhyemmälle ajalle.

Palvelusetelissä ja maksusitoumuksessa on mahdollista tarvittaessa huomioida yhteispalaverit asiakkaan asioissa. Ne voivat sisältyä myönnettyihin käyntimääriin tai ne voidaan huomioida kuntoutuksen myöntövaiheessa käyntimäärien lisäksi. Mikäli yhteispalaverikäyntejä ei

ole myöntövaiheessa huomioitu, voi palveluntuottaja harkintansa ja hyvinvointialueen luvalla käyttää yhteispalaverikäyntiin yhden asiakaskäynnin siinä käyntimuodossa, jossa terapia on myönnetty. Mikäli kuntoutus on siis myönnetty toimipisteessä toteutuvaksi, ei yhteispalaverikäyntiä voi laskuttaa koti-/arkiympäristökäyntinä.

6.1 Päätösten kirjaaminen kuntoutustyöryhmissä

Kuntoutuksia koskevat päätökset kirjataan LifeCare-järjestelmään KUN-näkymälle. Päätös kirjataan lyhyesti viitaten taustalla olevaan kuntoutussuunnitelmaan tai ammattilaisen arvioon. Kuntoutuspäätöksen kirjaa kuntoutustyöryhmään kuuluva kyseisen kuntoutuksen terapeutti tai aikuisten kuntoutustyöryhmissä vastuufysioterapeutti. Päätökseen ei merkitä yhteydenottotietoja. Myönteisiä päätöksiä ei lähetetä erikseen asiakkaalle, vaan palveluseteli tai maksusitoumus toimivat myönteisenä päätöksenä.

Aikuisten kuntoutuspäätökseen kirjataan tarvittaessa maininta konsultaatiosta ja konsultoiva terapeutti kirjaa omalle näkymälleen tiedoksi, että hän on perehtynyt asiakkaaseen kuntoutustyöryhmän pyynnöstä käsittelyä koskien.

Päätökseen kirjataan, mikäli kuntoutus myönnetään ajalle, jonka asiakas odottaa Kelan päätöstä kuntoutuksen toteutumisesta vaativana lääkinnällisenä kuntoutuksena. Sihteeri siirtää asiakkaan seurantalistalle (2lkunp-jonokirjan sunnuntai), että päätöksen tuloa Kelasta voidaan seurata.

Kielteiset päätökset tulee perustella huolellisesti ja päätöksen teossa tulee käyttää yksilöllistä harkintaa huomioiden kuitenkin hyvät kuntoutuskäytännöt ja hyvinvointialueen lääkinnällisen kuntoutuksen myöntämisen perusteet. Kielteisen päätöksen kirjaaminen kuuluu terapeutin tai lääkärin vastuulle. Kielteinen päätös voidaan kirjata jo kuntoutustyöryhmässä. Kielteisen päätöksen tulostaminen ja lähettäminen asiakkaalle toteutuvat kuntoutuksen sihteerin tai terapeutin toimesta. Sihteerille ilmoitettava asiasta LC-viestillä. Päätöksen lähettäminen merkitään LifeCare-järjestelmään ARK-näkymälle. Kielteistä päätöstä ei enää siirretä erilliselle lomakkeelle.

Kun asiakkaan asia on käsitelty kuntoutustyöryhmässä, merkitään asiakkaan eteen ajanvarauskirjalle L-kirjain.

Fraasit kielteiselle päätökselle, palvelusetelille ja maksusitoumukselle löytyvät LifeCare-järjestelmästä. (Lisää fraasi – Organisaatio – KTR Päätös -maksusitoumus / KTR Päätös -palveluseteli / KTR -Kielteinen päätös) Fraasit löytyvät myös tämän asiakirjan liitteestä (Liite 2).

7 Ostopalvelumuodon ja palveluntuottajan valitseminen

7.1 Palvelusetelit

Lääkinnällisen kuntoutuksen terapioiden ostopalveluissa pyritään ensisijaisesti käyttämään palvelusetelitä, jotka mahdollistavat asiakkaalle palveluntuottajan valinnan. Palvelusetelillä tuotetaan fysioterapia, toimintaterapia, allasterapia ja lymfaterapia. Järjestämismuodon valinnassa käytetään kuitenkin tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Ajantasainen tieto palveluntuottajista löytyy [Parasta palvelua -sivustolta](#).

Asiakkaalla on oikeus kieltäytyä palvelusetelistä. Tällöin kuntoutus järjestetään omana toimintana tai maksusitoumuksella. Mikäli vaihto palvelusetelistä maksusitoumukseen toteutuu palveluntuottajan kehotuksesta, tehdään maksusitoumus alla olevia valintaperiaatteita noudattaen ensisijaisesti toiselle palveluntuottajalle.

7.2 Maksusitoumukset

Mikäli asiakkaan tarpeeseen sopivaa palvelua ei ole palvelusetelillä tarjolla, voidaan palvelu hankkia maksusitoumuksella kilpailutuksen kautta hyväksytyiltä sopimuksen omaavilta palveluntuottajilta.

Palveluntuottajalistauksen ulkopuolisille palveluntuottajille ei tehdä maksusitoumuksia kuntoutustyöryhmistä.

Maksusitoumus kohdennetaan kuntoutustyöryhmän päätöksellä yhdelle palveluntuottajalle. Avoimen maksusitoumuksen tekeminen ei ole mahdollista. Kilpailutuksessa hyväksytyt palveluntuottajat terapia-aloittain on listattu liitteessä 3. Palveluntuottajille lähetetään hyvinvointialueen toimesta määrääjain kysely, jossa kysytään, millaisen määrän he voivat ottaa asiakkaita vastaan ja millä aikavälillä.

7.3 Palveluntuottajan valitseminen maksusitoumuksella toteutuvaan kuntoutukseen

Maksusitoumuksella toteutuviissa kuntoutuksissa hyvinvointialueen päätöksen tekijä määrittää palveluntuottajan, jolloin asiakkaalla ei ole valinnan vapautta. Palveluntuottaja valitaan ensisijaisesti kilpailutuksessa muodostuneessa hinnan ja laadun määrittämässä järjestyksessä (liite 3).

Järjestyksestä voi poiketa seuraavista syistä:

- Palveluntuottaja on kaukana asiakkaan asuinpaikasta (toimipistekäynnit) tai palveluntuottaja ei tuota palvelua asiakkaan asuinkunnassa (koti- tai toimintaympäristökäynnit)
- Palveluntuottaja ei pysty ottamaan uusia asiakkaita vastaan kohtuullisessa ajassa (määräajoin toteutuvat kyselyt)
- Asiakkaalla on erityistä osaamista vaativaa ongelma, jolloin valitaan kyseistä osaamista omaava terapeutti
- Asiakkaalla on taustalla aiempi terapiasuhde, jonka jatkuminen katsotaan kuntoutuksen kannalta välttämättömäksi
 - Tässäkään tapauksessa maksusitoumusta ei voi tehdä kuntoutustyöryhmästä palveluntuottajille, joita ei ole hyväksytty kilpailutuksessa palveluntuottajaksi

8 Palvelusetelin ja maksusitoumuksen tekeminen

Palvelusetelin ja maksusitoumuksen kirjaa sihteeri tai vastuusterapeutti (esim. akuuteissa tilanteissa). Sovitut tiedot siirretään (esim. kuntoutuksen tavoitteet ylempään Lisätieto-kohtaan) KUN-näkymän kirjauksesta palveluseteliin tai maksusitoumukseen ja palveluseteli tai maksusitoumus lähetetään asiakkaalle saatekirjeen kera (ohje palvelusetelin käytöstä, maksusitoumuksen ohje – päivitettyt ohjeet löytyvät intrasta (Ohjelmat - M-files)). Palveluseteliin ja maksusitoumukseen on kirjattava, mikäli asiakkaalla on puolesta asioija. Vanhempi voi asioida alle 10-vuotiaan lapsen puolesta ilman valtakirjaa (ks. lisätietoja [PSOP](#)-järjestelmästä). Palveluseteli tai maksusitoumus toimii päätöksenä kuntoutuksen myöntämisestä, erillistä kirjausta kuntoutuspäätöksestä ei lähetetä.

Tieto palvelusetelin tai maksusitoumuksen kirjaamistarpeesta lähetetään sihteerille LC-viestillä.

Palvelusetelit ja maksusitoumukset tehdään [PSOP-palvelussa](#). Ohjeet ja koulutusvideot järjestelmän käyttöön ovat Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen intrasta Työn tueksi-osion Ohjelmat-kohdasta. Tästä asiakirjasta pääset seuraavan linkin kautta suoraan ohjeisiin ja koulutusvideoihin [PSOP – Palveluseteli- ja ostopalvelujärjestelmä](#).

Työntekijöille, jotka vastaavat palveluseteli- ja maksusitoumusasioista osana työtehtäviään myönnetään PSOP-käyttäjätunnukset järjestelmään. Kuntoutuksen lähiesimies pyytää työntekijälle PSOP-käyttäjätunnuksia, jotka luodaan pääsääntöisesti palvelun ohjaajan rooliin. Tunnukset työntekijälle tekee kuntoutuksen vastuusihteri.

Palvelusetelin ja maksusitoumuksen tekeminen PSOP-järjestelmässä on kuvattu tarkemmin liitteessä 4.

9 Kuntoutuspäätökseen tyytymätön asiakas

Kuntoutuspäätökseen tyytymätön asiakas ohjataan ensisijaisesti ottamaan yhteyttä päätöksen tehneeseen kuntoutustyöryhmään.

Kuntoutustyöryhmän kyseisestä terapiasta tai kuntoutuksesta vastaava ammattilainen vastaa ensivaiheessa päätöksen perustelusta asiakkaalle. Mikäli asia ei asiakkaan ja ammattilaisen välisessä keskustelussa ratkea, voi keskustelun jälkeen asiakkaan ohjata ottamaan yhteyttä kuntoutuksen palvelualuejohtoon.

Mikäli asia ei selviä asiakkaan ja kuntoutustyöryhmän ja kuntoutuksen palvelualuejohdon kontakteissa, asiakasta informoidaan muistutuksen tekemisen mahdollisuudesta. Asiakas voi tehdä Potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) mukaan muistutuksen terveydenhuollon yksikköön, jossa päätös on tehty. Tarvittaessa asiakasta voi ohjata olemaan yhteydessä potilasasiamieheen, joka antaa tietoa asiakkaalle hänen oikeuksistaan ja ohjaa tarvittaessa muistutuksen tekemisessä. Muistutus tulee kohdistaa hyvinvointialueen lääketieteen professiojohtajalle [REDACTED]. Muistutuskäsittelyä ei saa kirjata LifeCare-järjestelmään.

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen ohjeet muistutuksen tekemiseen ja terveydenhuollon muistutuslomake löytyvät [Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen www-sivuilta](#).

Lisätietoja muistutuksen tekemisestä:

[Muistutus tai kantelu sosiaali- tai terveydenhuollossa | Valvira](#)

Lisätietoja muistutukseen vastaamisesta:

[Ohje sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköille muistutuksen käsittelyyn | Valvira](#)

10 Kelan kuntoutusta hakenut tai päätöksen saanut asiakas

Mikäli Kelalta haetaan tai on haettu vaativaa lääkinällistä kuntoutusta, mutta odotusaikana tarvitaan kiireellisen kuntoutustarpeen vuoksi hyvinvointialueen kuntoutusta, järjestetään kuntoutus omana toimintana tai maksusitoumuksella. Lasten kohdalla voidaan käyttää myös palveluseteliä. Kelan kuntoutusta odottavilta asiakasmaksu peritään vain, mikäli Kelalta tulee kielteinen päätös kuntoutuksesta. Kuntoutustyöryhmän päätöksen jälkeen asiakkaan tiedot siirretään seurantalistalle (2lkup-jonokirjan sunnuntai), josta sihteeri Kelan päätösten saapuessa tarkistaa regressiperinnän (etuuden takaisinperintä) mahdollisuuden ja asiakasmaksuperinnän tarpeet.

Mikäli Kela on myöntänyt henkilölle kuntoutusta vaativana lääkinällisenä kuntoutuksena, mutta ei ole pystynyt osoittamaan palveluntuottajaa, on kuntoutuksen järjestämisvastuu kuitenkin Kelalla. Näissä tilanteissa asiakas ohjataan ottamaan yhteyttä Kelaan asian selvittämiseksi. Asiakkaalla on myös mahdollisuus tehdä kantelu Kelan toiminnasta.

[Kantelut | Tietoa Kelasta | Kela](#)

Hyvinvointialue ei myönnä tai järjestä kuntoutusta tilanteissa, joissa kuntoutusvastuu kuuluu Kelalle.

11 Kielteisen päätöksen saaneen asiakkaan asian uudelleen käsittely

Jos asiakkaalle on tehty aikaisemmin tiettyä kuntoutusta koskeva kielteinen päätös ja asiakas on käynyt tämän jälkeen uudelleen lääkärissä ja kyseinen lääkäri puoltaa kuntoutusta, asiakkaan asia otetaan uudelleen käsittelyyn vain, mikäli asiakkaan tilanne on muuttunut tai lääkärin lausunnossa tulee esiin jotakin sellaista, mitä ei ole aiemmassa kuntoutustyöryhmän käsittelyssä huomioitu.

12 Akuutit tarpeet

Akuutit tarpeet käsitellään edelleen tarvittaessa joustavasti varsinaisten kuntoutustyöryhmien ulkopuolella kuntoutustyöryhmän lääkärin ja kuntoutustyöryhmän terapeutin tai ammattilaisen yhteistyössä.

13 Konsultoiminen kuntoutustyöryhmissä

Aikuisten kuntoutustyöryhmän vastuuterapeutti voi tarvittaessa konsultoida muihin terapiaoihin liittyen epäselvissä tapauksissa sovittuja terapeutteja. Konsultaatio voi tapahtua puhelimitse tai esimerkiksi LC-viestin kautta. [REDACTED]

Terapeutti, jota on konsultoitu, kirjaa kannanottonsa asiakkaan asiaan LifeCare-järjestelmään ammattikohtaiselle näkymälle ja KUN-näkymälle rinnakkain.

Toimintaterapeutin konsultaatio:

[REDACTED]

Puheterapeutin konsultaatio:

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Vaativan kuntoutuksen osasto

[REDACTED]

Neurologian osasto ja poliklinikka

[REDACTED]

KNK-yksikkö

[REDACTED]

Neuropsykologin konsultaatio:

[REDACTED] 050 474 3339

Lymfaterapeutin konsultaatio:

[REDACTED]

[REDACTED]

Musiikkiterapeutin konsultaatio:

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Vammaispalvelun sosiaalityöntekijä

Kuntoutuksiin ja palveluihin liittyvissä asioissa on mahdollista konsultoida myös vammaispalvelun sosiaalityöntekijää ottamalla yhteyttä vammaispalvelun asiakasohjaukseen.

[REDACTED]

[REDACTED]

Lasten kuntoutustyöryhmä koostuu laajemmin eri kuntoutusalan ammattilaisista, joten tarve konsultoimiseen ei ole niin suuri. Mikäli ammattilainen konsultoi päätöksenteon tueksi toisen alan ammattilaista, joka ei kuulu kuntoutustyöryhmään tulee konsultoimisen tapahtua siten, että asiakas on tietoinen asiasta ja konsultaation toteutumisesta ja konsultaatiosta tulee kirjata LC-järjestelmään samaan tapaan kuin aikuistenkin kohdalla.

14 Kuntoutuspalveluiden palvelualuejohtajan tai -ylihoitajan tuki päätöksentekoon

Tietyissä tapauksissa vastuu päätöksenteosta siirtyy Kuntoutuspalveluiden palvelualuejohtajalle tai -ylihoitajalle tai heidän nimetylle sijaiselleen.

Näitä tapauksia ovat:

- Kun asiakkaalla on yksilöllinen tarve muulle kuin lääkinälliselle kuntoutukselle (muu kuin Lääkinällisen kuntoutuksen ostopalveluohjeistuksen taulukossa mainittu kuntoutus)
- Kun asiakkaan kotikunta on Etelä-Pohjanmaan alueella, mutta hänelle on tarve järjestää kuntoutusta hyvinvointialueen

ulkopuolella tai hänellä on tarve saada kuntoutusta muulta palveluntuottajalta, jota ei ole hyväksytty Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen palveluseteli- tai maksusitoumuspalveluntuottajaksi.

Kuntoutustyöryhmä voi pyytää konsultaatiota päätöksentekoon myös muissa poikkeavissa tai haastavissa tilanteissa kuntoutuspalveluiden palvelualuejohtajalta tai -lihoitajalta.

15 Tilastointi

Jokainen kuntoutuspäätöksen kirjannut työntekijä tilastoi kuntoutustyöryhmäkäsittelyn. Kaikkien kuntoutustyöryhmään osallistuvien ei tarvitse tilastoida asiakasta. Asiakas tilastoidaan seuraavin tiedoin:

Kontaktilaji: **9e** - Asiakkaan asian hoito

Käyntityyppi: **terveydenhoito**

Kohdejoukko: **0ktr** Kuntoutustyöryhmä

Suorituspaikkaa ei tarvitse muuttaa.

Kontaktitiedot			
Kontaktilaji *	9e	Asiakkaan asian hoito	Kävijäryhmä *
Vastaanottolaji			1
Käyntityyppi *	1	Terveystenhoito	Yksilökäynti
Työaikalaji			Ryhmätyyppi
Pyytävä yksikkö			0ktr
			Kuntoutustyöryhmä
			Projekti
			Jatkopaikka
			Hae suorituspaikan nimellä...
			Kiireellisyys *
			E
			Kiireetön hoito
			Tallenna
			Peruuta

Kuva 2. Esimerkki tilastoinnista.

16 Kelan kuntoutusvastuulta hyvinvointialueen vastuulle siirtyvät asiakkaat

Asiakkaat ohjautuvat hyvinvointialueen tietoon yksityisen palveluntuottajan palautteen saavuttua, asiakkaan ottaessa itse yhteyttä tai Kelan lähettämän kuntoutuspalautteen myötä.

Kelan kuntoutusvastuulta hyvinvointialueen vastuulle siirtyvät asiakkaat (mm. 65 vuotta täyttäneet) käsitellään tarvittaessa kuntoutustyöryhmässä. Hyvinvointialueen kuntoutusvastuulle siirtyville asiakkaille järjestetään tarpeen mukaan hyvinvointialueen ammattilaisen arvio ennen kuntoutuspäätöksen tekemistä kuntoutustyöryhmässä. Arvion tarvetta ja asiakkaan käsittelyä harkitaan tapauskohtaisesti asiakkaan toimintakyvyn ja tilanteen mukaan.

17 Kuntoutustarpeen arvioiminen ja kuntoutuksen vaikutuksen seuranta

Pidempiaikaisissa kuntoutustarpeissa asiakkaalle pyritään toteuttamaan kuntoutustarpeen arvio 1–3 vuoden välein hyvinvointialueen kuntoutusalan ammattilaisen toimesta. Arvion tarvetta harkitaan tapauskohtaisesti asiakkaan toimintakyvyn ja tilanteen mukaan.

Liite 1. Kuntoutuspalautteen ohje

KEHITTEILLÄ

Liite 2. LifeCare-järjestelmästä löytyvät fraasit

KTR Päätös -maksusitoumus

Päätös

Käsitelty lääkinnällisen kuntoutuksen kuntoutustyöryhmässä pp.kk.vvvv.

Taustatiedot: Lyhyt kuvaus toimintakyvyn haasteita ja ongelmasta.

Päätös maksusitoumusta varten:

Myönnetään xxx-terapiaa X x X min ajalle x.x.-x.x.xxxx. Terapiaa myönnetään palveluntuottajan tiloissa x kertaa ja / tai koti- tai toimintaympäristökäynteinä x kertaa.

Tavoitteet:

Päätavoitteet lyhyesti ja konkreettisesti. Tavoitteet tulisi olla konkreettisia, merkityksellisiä, realistisesti saavutettavissa suunnitellulla ajalla, sekä mahdollisuuksien mukaan mitattavissa (SMART-periaatteen mukaiset).

Palveluntuottaja: xx

Myöntävä viranhaltija: kuntoutustyöryhmän viranhaltijan nimi

KTR Päätös -palveluseteli

Päätös

Käsitelty lääkinnällisen kuntoutuksen kuntoutustyöryhmässä x.x.xxxx.

Taustatiedot: Lyhyt kuvaus toimintakyvyn haasteita ja ongelmasta.

Päätös palveluseteliä varten:

Myönnetään xx-terapiaa X x X min ajalle x.x.-x.x.xxxx. Terapiaa myönnetään palveluntuottajan tiloissa x kertaa ja / tai koti- tai toimintaympäristökäynteinä x kertaa.

Tavoitteet: Päätavoitteet lyhyesti ja konkreettisesti. Tavoitteet tulisi olla konkreettisia, merkityksellisiä, realistisesti saavutettavissa suunnitellulla ajalla, sekä mahdollisuuksien mukaan mitattavissa (SMART-periaatteen mukaiset).

Myöntävä viranhaltija: kuntoutustyöryhmän viranhaltijan nimi

Esimerkki päätöskirjauksesta

Kalle Kuntoutuja 010130-000A KUN-lehti

Päätös

Lääkinnällisen kuntoutuksen kuntoutustyöryhmän käsittely 24.12.2023

Tausta: Aivoinfarkti 10/2023, oikean puolen hemipareesi. Tasapaino heikko, kävely epävarmaa, portaissa ei pysty vielä itsenäisesti liikkumaan. Asuu puolison kanssa 2. krs:ssa talossa.

Tavoitteet: Parantaa tasapainoa niin, että pystyisi wc:ssä seisten nostamaan itse housut ylös ja pystyisi itsenäisesti kaiteeseen tukeutuen kulkemaan portaita, jotta pääsisi yläkertaan.

Päätös maksusitoumusta / palveluseteliä varten: Myönnetään fysioterapiaa 15 kertaa 45 minuuttia 24.12.2023-30.6.2024. Fysioterapia myönnetään palveluntuottajan tiloissa toteutuvana 7 kertaa ja koti- tai toimintaympäristökäynteinä 8 kertaa.

Palveluntuottaja: Kuntoutuspalveluntuottaja Oy

Myöntävä viranhaltija: tkl Teppo Terävä

KTR - Kielteinen päätös

Päätös

Käsitelty lääikinnällisen kuntoutuksen kuntoutustyöryhmässä x.x.xxxx.

Taustatiedot:

Suositteltu terapiamuoto:

Päätös ja perustelut:

Päätös perustuu Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen lääikinnällisen kuntoutuksen myöntämisperusteisiin.

Työryhmän lääkäri/viranhaltija:

Liite 3. Lääkinnällisen kuntoutuksen palveluntuottajat

**Liite 4. Palvelusetelin ja maksusitoumuksen myöntäminen asiakkaalla
PSOP:ssa**